

EMU-saldo gemeenten

**Regiodagen Gemeentefinancien
2012**

**Dick van Tongeren
12 juli 2012**

Inhoud van de presentatie

- EMU- saldo: Nationale rekeningen en ESR95
- Belangrijke concepten van registratie in NR
- Relatie BBV en de overheid in de NR
- EMU-proces bij het CBS
- Iv3-rapportages en EMU-enquête
- EMU-saldo: cijfers van gemeenten
- En dan nog dit....

EMU-saldo: Nationale rekeningen en ESR 1995

Het systeem van Nationale rekeningen (NR) geeft een kwantitatieve beschrijving van de economische processen binnen een land en de economische relaties met het buitenland

Belangrijke economische indicatoren:

- Bruto Binnenlands Product (BBP)
- Nationaal Inkomen
- Vorderingensaldo (= EMU-saldo)

Begrippen en classificaties zijn wereldwijd gestandaardiseerd en vastgelegd in internationale voorschriften: SNA 1993 en ESR 1995

Belangrijke kenmerken van het ESR

- Geen bedrijfseconomische kosten, maar transacties met derden
=> interne verrekeningen buiten beschouwing
(dus ook geen voorzieningen en reserves)
- Budget- en transactie-identiteit
(viervoudige registratie in het systeem)
- Strikte afbakening en definities van begrippen
- Moment van registratie: transactiebasis
(voorbeeld: kas-transactiecorrecties bij het rijk, kwartaaltoedeling gemeenten)
- Waardering: marktprijzen

Sectorrekeningen voor de overheid

Bestedingen

A. Lopende rekening

Beloning van werknemers
Aankopen niet-duurzame g/d
Afschrijvingen
Belastingen op productie
Ontvangen subsidies (-)

Rentelasten
Inkomen uit grond e.d.

Sociale uitkeringen (geld, natura)
Overige inkomensoverdrachten

B. Kapitaalrekening

Investerings
Kapitaaloverdrachten
Saldo aan- en verkopen grond e.d.

EMU-overschot (+) of tekort (-)

Verandering van vorderingen

C. Financiële rekening

Langlopende activa
Kortlopende activa

Financiële balans (vorderingen)

Langlopende activa
Kortlopende activa

(Im)materiële balans

Middelen

A. Lopende rekening

Verkopen niet-duurzame g/d

Belastingen op productie en invoer
Betaalde subsidies (-)
Rentebaten
Dividenden, winstafdrachten bedrijven
Inkomen uit grond e.d.

Belastingen op inkomen en vermogen
Sociale premies
Overige inkomensoverdrachten

B. Kapitaalrekening

Kapitaaloverdrachten
Vermogensheffingen
Afschrijvingen

Verandering van schulden

C. Financiële rekening

Langlopende passiva
Kortlopende passiva
EMU-overschot (+) of tekort (-)

Financiële balans (schulden)

Langlopende passiva
Kortlopende passiva

Relatie BBV en sectorrekeningen Overheid

BBV

A. Exploitatierkening

Lasten en baten (inclusief toegerekende) op grond van bedrijfseconomische principes:

- Economische categorieën (kosten- en opbrengstsoorten)
- Functies
- Kostenplaatsen

Financiële balans

Stand van vorderingen en schulden

(Im)materiële balans

Sectorrekeningen Overheid

A. Lopende rekening

Middelen en bestedingen van lopende transacties op grond van macro-economische principes

B. Kapitaalrekening

Middelen en bestedingen van kapitaaltransacties

Saldo: EMU-overschot (+) of tekort (-)

C. Financiële rekening

Veranderingen van vorderingen en schulden

Saldo: EMU-overschot (+) of tekort (-)

Financiële balans

Stand van vorderingen en schulden

(Im)materiële balans

Iv3-verdelingsmatrices

	BBV categorieën									Tot.
	1.1	1.2	2.1	2.2	2.3	...	6.2.1	6.2.2	6.3	
Functies										
001 Bestuursorganen										
002 Bestuursondersteuning										
...										
980 Mutaties reserves										
990 Saldo van de rekening										
Kostenplaatsen										
Kapitaallasten										
Overige kostenplaatsen										
Balansmutaties										
Activa niet-financieel										
Activa financieel										
Passiva niet-financieel										
Passiva financieel										
Totaal van categorieën (Σ)										

EU verplichtingen

- EU-verordeningen voor:
  - EDP-notificaties (2-jaarlijks)
  - Kwartaalrekeningen overheid
  - Jaarrekeningen overheid
  - Belastingen en sociale premies
- Nieuw: six-pack
  - kascijfers overheid op maandbasis
  - aansluiting kascijfers op EMU-cijfers
  - voorwaardelijke verplichtingen
- 'Up-stream' dialogue visits

Iv3-rapportages

- Begrotingen van gemeenten
(matrix met functies, geen balans;
inzending uiterlijk 15 november)
Extra: EMU-enquête geeft ramingen
van het EMU-saldo
- Kwartaalrealisaties
(matrix met economische categorieën,
inclusief financiële balans;
inzending 1 maand na afsluiting kwartaal)
- Jaarrekening
(matrix met functies en economische
categorieën, inclusief volledige balans;
inzending uiterlijk 15 juli)

EMU-enquête

- A. Saldo exploitatierekening na bestemming
-/- saldo onttrekking reserves

- B. Saldo exploitatierekening voor bestemming
-/- wel in exploitatie, niet in EMU

+ niet in exploitatie, wel in EMU

- C. EMU-saldo

EMU-enquête

Wel in exploitatie, niet in EMU

- Afschrijvingen
- Toevoeging voorzieningen
- Boekwinsten verkoop aandelen
- Superdividenden
- Overige verrekeningen

Niet in exploitatie, wel in EMU

- Investerings
- Aan- en verkopen grond
- Onttrekking voorzieningen

EMU-saldo: gemeentecijfers

LO	<u>2008</u>	<u>2009</u>	<u>2010</u>	<u>2011</u>
In mln. €	-2722	-3716	-4756	-4007
In % BBP	-0,46	-0,65	-0,81	-0,67
Norm	-0,5	-0,6	-0,7	-0,5

Gemeenten	<u>2008</u>	<u>2009</u>	<u>2010</u>	<u>2011</u>
In mln. €	-3119	-4866	-4253	-3224
In % BBP	-0,52	-0,85	-0,72	-0,54
Norm	-0,38			

Aansluiting Exploitatie – EMU-saldo

	<u>2007</u>	<u>2008</u>	<u>2009</u>	<u>2010</u>	<u>2011</u>
1. Exploitatiesaldo	1986	1205	4309	-1312	-89
2. EMU-saldo	-1763	-3119	-4866	-4253	-3224
3. (2-1) Verschil	-3749	-4324	-9175	-2941	-3135
Waarvan					
• Afschrijvingen (+)	2147	2239	2340	1791	1706
• Investerings (-)	-4670	-5039	-5439	-4950	-4130
• Boekwinst, superdiv.(-)	-529	-837	-5224	-114	-80
• Dotatie voorziening (+)	598	970	1888	1019	832
• Saldo aank. grond (-)	-458	-483	-510	-32	-335
• Overig	-837	-1174	-2230	-655	-1128

EMU-saldo: opeenvolgende ramingen

	<u>2007</u>	<u>2008</u>	<u>2009</u>	<u>2010</u>	<u>2011</u>
EMU-enquête, 1e raming	-1296	-1929	-1125	-1356	-1418
Idem, 2e raming	-3200	-3049	-2378	-2835	-2126
Idem, 3e raming	-3941	-4084	-4212	-4294	-3402
Realisaties (jaar, kwrt)	-1763	-3119	-4866	-4253	-3224
Verschillen:	<u>2007</u>	<u>2008</u>	<u>2009</u>	<u>2010</u>	<u>2011</u>
Realisatie – 1e raming	-467	-1190	-3741	-2897	-1806
Realisatie – 2e raming	1437	-70	-2488	-1418	-1098
Realisatie – 3e raming	2178	965	-654	41	178

En dan nog dit:

Tijdige en betrouwbare EU-rapportages zijn alleen mogelijk met goede broninformatie

Dat wil zeggen:

- Administraties moeten 'bij' zijn
- Administraties moeten van voldoende kwaliteit zijn

Nodig daarvoor:

- Administratieve organisatie op orde
- Meer aandacht voor informatie kapitaalstromen
- Kwartaalafsluiting, eerdere jaarafsluiting
- Stringentere boekingregels in BBV
- Efficiënte inzet IT

Vragen?

Bureau Kredo

www.cbs.nl/kredo

070-3374708

